

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9 Vtrum aliquis loquendo, comedendo, seu stando cum excommunicatis,
peccet mortaliter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

confirmationis sacramentum, unde aliud non potest conferre confirmationis sacramentum nisi episcopus. Hoc etiam patet autoritate scripturæ. Confirmatio. n. successit in locū impositionis manū: hoc autem non poterat fieri nisi per solos Apostolos, unde & per Philippum qui prædicauerat uerbū domini in Samaria, non imponebantur manus, sed Apostoli qui erāt Hierosolymis audito q̄ Samaria recipit uerbum Dei, miserunt ad eos Petrū & Ioannem. & postea sequitur. Tunc imponebant manus super illos, &c. unde cum episcopi succedant in locum Apostolorū, solis episcopis debetur collatio sacramenti confirmationis. Inuenimus tamen q̄ aliqua quæ in quadam perfectione constituunt, ex dispensatione committuntur simplicibus sacerdotibus, sicut collatio minorum ordinum, & huiusmodi, quod etiam de confirmatione fieri posset cum dispensatione, sine qua nullus debet conferre hoc sacramentum, nisi solus episcopus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod non omnia sacramenta, in quibus confertur gratia spiritualis, potest conferre sacerdos, unde licet in sacramento confirmationis cōferatur gratia spiritualis, non tamen competit sacerdoti, quia perfectiori modo in sacramento ordinis confertur gratia spiritualis, quæ reseruat solis episcopis pp̄ perfectionē, in qua cōstituit. Nec obstat de impedimento, quia possunt recurrere ad ciuitates, in quibus sunt episcopi præsentēs.

Et per hoc patet solutio ad secundum.
AD TERTIVM dicendum, quod sacramentum baptisimi est maius necessitate, nō perfectione, & ideo propter eius necessitatem non solum sacerdotes, sed etiam quilibet christianus potest baptizare in articulo necessitatis, ubi non habetur copia sacerdotis, seruata nihilominus forma sacramenti. Confirmatio uero quia non est adeo necessaria, & constituit in quadam perfectione, ut dictum est, maioribus reseruat, scilicet solis episcopis.

QVÆSTIO VIII.

CIRCA sacramentum Eucharistiæ quæstia sunt duo.

¶ Primò, De illis qui excluduntur a consecratione per fornicationem.

¶ Secundò, De illis qui excluduntur a participatione sacramenti per excommunicationem.

ARTICVLVS VIII.

Verum aliquis possit audire Missam sacerdotis fornicarij, quin peccet mortaliter.

AD PRIMVM quæsitū est, utrū aliquis possit audire Missam sacerdotis fornicarij, quin peccet mortaliter, ut q̄ nō possit audire sine peccato mortali. Ecclesia. n. precepit sub anathemate, q̄ nullus audiat missam a fornicario sacerdote: sed facere cōtra huiusmodi mandatum, est peccatū mortale, ergo &c.

CONTRA est, q̄ in multis locis p̄ mundū sustinetur.

RESPON. Dicendum, q̄ circa hoc est considerandum q̄ aliquid quantū ad ius naturale est per se malum, & aliquid malum est quantum ad ius positiuū. Quicumque enim sacerdos in peccato mortali existens celebrat, peccat mortaliter: unde si constaret mihi eum esse in peccato mortali, & inducerem eū ad celebrandum, peccarem mortaliter, & hoc est fm̄ ipsum ius naturale, quia hoc est prouocare eū ad peccatum mortale. Ius autem positiuum addit plus, quod nō solum debemus inducere eū ad celebrandum, sed et si audiam eius missam, pecco mortaliter, q̄ quidē institutum est in penam sacerdotis

fornicarij. Attendēdū tñ est, q̄ hoc non intelligit de quolibet sacerdote fornicario, sed de publicis fornicarijs, qui proprie dicuntur publici, q̄n̄ ita officio & sn̄a Ecclesiæ uocantur publici. Unde quicumq; a tali fornicario publico audit missa, peccat mortaliter.

AD illud quod obijciunt dicendum, q̄ si iustitetur a prælatis, propter hoc non excusatur: quia hoc est vel propter negligentiam, vel propter miseriam & defectum ipsorum prælatorum, qui nō sunt ausi corrigere alios, cum in se multa corrigenda cognoscant, vel etiam propter timorem aliquando, unde non excusantur propter hoc.

ARTICVLVS IX.

Verum aliquis loquendo, comedendo, seu stando cum excommunicatis peccet mortaliter.

CIRCA secundum quæsitum fuit, utrū aliquis loquendo, comedendo, seu stando cū excommunicatis peccet mortaliter, & videtur q̄ sic, quia multi magistri Decretorum & magni hoc dicunt.

¶ 2 Præter. Facere contra præcepta Ecclesiæ est peccatum mortale: sed Ecclesiæ mandat quod nullus loquatur, nec comedat cum excommunicatis: hoc ergo qui facit, peccat mortaliter.

¶ 3 Præter. Quædā Decretalis dicit, ubi cōsuebat summus Pontifex, utrū posset participari excommunicatis, q̄ hoc etiam pro uitando dispēdio mortis non debet facere, & huius assignat causam dicens: quia est peccatum mortale, videtur ergo quod quicumque in aliquo participat cum eis, peccet mortaliter.

CONTRA est, quod nos videmus multos perfectos viros hoc facientes, qui nullo modo hoc facerent, si esset peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, q̄ aliquis per excommunicationem separatur a cōmunionē fidelium, non autem hominum, nisi per accidens: quia intantum separatur a cōmunionē hominum, in quantum conuenit separari a cōmunionē fidelium. Dico ergo q̄ aliquis potest cōmunicare, seu participare cū excommunicato directe, & indirecte. Directe quidē in his quæ sunt fidelium, & sic ille qui hoc modo ei cōmunicat, peccat mortaliter. Et hoc contingit tripliciter, quia si cōmunicat secū in diuinis, sicut si orē pro eo, vel audiā missam cū eo, & in alijs spiritualibus. Itē, si ex cōtempitu, & hoc in quocūq; cōicatus cum eo, quasi cōtempnēs mandatum Ecclesiæ, peccat mortaliter. Itē, quicumq; participat secum in crimine, & in causā. Indirecte uero cōicatus cum eo in his quæ sunt hominis, sicut in uerbo, in cibo, & in his quæ sunt simpliciter humane conuersionis, & fm̄ hoc non peccat mortaliter, sed uenialiter, nisi faciat ex contemptu, ut dictum est.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ opinio Decretistarum non est uera, quia ipsi plus assentiunt in his, & sequuntur ius humanum q̄ diuinum, cum plus sit assentiendum diuino, quam humano: & ideo melior est opinio aliorum, qui dicunt contrarium.

AD SECVNVM dicendū, q̄ cōicatus cum excommunicato directe, est contra præceptum Ecclesiæ, & est peccatū mortale, sed indirecte non est contra, sed præter præceptū Ecclesiæ, & hoc nō est peccatū mortale, sed ueniale. Unde sciendū est, q̄ quædā sunt per se mala, & hæc non possunt fieri sine peccato, sicut cōicatus excommunicato in his quæ sunt excommunicati, & ideo nō possunt fieri sine peccato mortali. Quædam uero sunt occasione malorum tantum, & ista possunt fieri sine peccato mortali, & sic est loqui, vel comedere cum excommunicatis.

AD

3. p. n. 82. ar. 9. o. & 4. dist. 5. q. 2. art. 2. q. 4. o.

Ab illi. dicendum, quod non solum quis debet subire mortem antequam peccet mortaliter, sed et antequam peccet venialiter, quia peccatum in quantum peccatum, numquam est eligibile. Si enim esset eligibile, numquam esset peccatum, & sic non peccarem si facerem: & ideo per hoc non concluditur, quod id non sit participandum eis, quia est peccatum mortale, & qui hoc facit, peccat mortaliter: quia etiam si esset veniale, non esset participandum eis, & tamen non peccaret mortaliter participando.

Vel dicendum est, quod Decretalis illa intelligitur de illis, qui directe edicant excommunicatis.

QVÆSTIO IX.

CIRCA sacramentum matrimonii quæritur sunt duo. **¶** Primum, De maleficiis. **¶** Secundum, De frigidis.

ARTICVLVS X.

Vtrum maleficia impediant matrimonium.

4. d. 34. q. 4. ar. 3. o.

AD PRIMUM quæsitum est, vtrum maleficia impediant matrimonium. & videtur quod non, quia opus Dei, est fortius quam diaboli: sed matrimonium est opus Dei, maleficium vero opus diaboli. ergo matrimonium est fortius maleficio, non ergo impeditur per ipsum.

CONTRA. Maior est potestas demonis, quam hominis: sed homo per matrimonium ipeditur, ergo & demones.

RESPON. Dicendum, quod matrimonium est quasi quoddam pactum. Nam per matrimonium vnus tradit potestatem sui corporis alteri ad carnalem copulam. Constat autem quod pactum de impossibili nullum est, cum nullus possit se obligare ad impossibile: & ideo quando aliquis obligat se per matrimonium ad carnalem copulam, si hoc sit ei impossibile, matrimonium nullum est. Sed notandum est, quod impossibilitas carnalis copule ex aliquo impedimento pro ueniens potest dupliciter considerari, quia vel illud impedimentum est superueniens matrimonio iam consummato, vel precedens. Si est superueniens, tunc matrimonium iam consummatum nunquam soluitur. Si vero impedimentum precedat, tunc matrimonium non dum consummatum soluitur. Item circa hoc sciendum, quod impedimenta huiusmodi vel sunt perpetua, vel ad tempus. Si sunt perpetua, tunc matrimonium illud simpliciter impeditur: si vero sunt temporalia, tunc matrimonium non impeditur simpliciter, sed ad tempus, ita tamen quod impedimentum in vtriusque precedat. De maleficiis autem sciendum est quod quidam dixerunt quod maleficium nihil est, & quod hoc proueniebat ex infidelitate: quia volebant quod demones nihil sunt, nisi imaginationes hominum, in quantum, scilicet homines imaginabantur eos, & ex ista imaginatione territi ledebant. Fides vero catholica vult quod demones sint aliquid & possint nocere suis operonibus, & impedire carnalem copulam, & id homini impedimenta si precedat & sint perpetua, ut dictum est, simpliciter impediunt matrimonium.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod et diabolus est opus Dei, & non solum matrimonium, & inter opera Dei vnus est fortius alio, & vnus impedit per aliud magis forte. Vn cum diabolus sit fortior quam matrimonium, nihil prohibet per ipsum matrimonium impediri.

ARTICVLVS XI.

Vtrum frigiditas impediat matrimonium.

4. d. 34. q. 4. ar. 3. & d. 36. ar. 1. & dist. 39. q. 4. d. 3.

CIRCA secundum, quæsitum est, vtrum frigiditas impediat matrimonium. Videtur quod non, quia

senes sunt frigidi, & tamen contrahunt matrimonium.

IN CONTRARIUM est, quia nullus obligat se ad impossibile: sed impossibile est frigidis carnaliter alicui copulari. ergo si ad hoc obligant se, pactum huiusmodi nullum erit.

RESPON. Dicendum, quod frigiditas eadem ratione impedit matrimonium, sicut maleficium, cum sit eadem impossibilitas in vtroque, quia tamen non differt frigidus & maleficiatus. Frigidus enim est impotens simpliciter quantum ad omnes, maleficiatus vero est quidem impotens, non tamen quo ad omnes, sed quo ad vnam tantum. Nam maleficium consistit in imaginatione viri respectu vnus mulieris, in quantum, scilicet operatione demonis fit illi abominatio alicuius mulieris, quia propter horrorem refugit & respuit, & ideo aliter impedit frigiditas, & aliter maleficium. Nam frigiditas impedit aliquem, ita quod oportet, quod remaneat absque omni spe contrahendi, si ab vna impediatur. Vnde si aliquando aliquis efficitur potens, oportet reintegrare primum matrimonium, unde frigiditas soluit contractum, & impedit contrahendum: maleficiatus vero impeditur quantum ad istam tantum, unde datur ei licentia nubendi alteri, & mulieri similiter: unde maleficium soluit contractum, sed non dirimit contrahendum, ut iam patet.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod senes sunt frigidi non quidem ad actum generationis, sed ad generationem prolis: & ideo cum possint carnaliter copulari non soluitur matrimonium. Frigiditas vero quæ oino carnaliter copula impedit, soluit matrimonium.

QVÆSTIO VI.

CIRCA conuersationem vero humanæ vitæ quæritur sunt quedam per comparationem ad proximum: quedam vero per comparationem ad res quæ in vltimo hominum ueniunt. Per comparationem vero ad proximum, quæsitum est de correctione fraterna, circa quam duo quæritur sunt.

ARTICVLVS XII.

Vtrum debeat aliquis in publico, vel in privato corrigere proximum, vel fratrem suum.

PRIMO vtrum debeat aliquis in publico, vel in privato corrigere proximum, vel fratrem suum. Vnde, quod occulte. Matt. 18. Si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum. videtur ergo quod occulte sit corrigendus frater delinquens.

1. p. q. 55. ar. 1. ad 1. ma. q. 3. ar. 2. ad 1.

CONTRA I. Ad Timot. 5. Peccantem coram omnibus argue.

¶ Prat. Aliquæ constitutiones hoc habent, ut scilicet publice corrigatur.

RESPON. Dicendum, quod homini correctio ex charitate debet precedere, & inde est quod dicitur fraterna correctio: & ideo oportet ordinem fraterne correctionis sumere secundum ordinem charitatis. Ordo autem charitatis est, ut quis bono proximi præferat bonum commune. Item, ut velit bonum proximi, & conscientiam, & famam, & in his magis velit bonum conscientiam, quam vtrumque haberi non potest. Et ideo his consideratis, credo quod si esset aliquod peccatum carnale, seu spirituale, quod uergeret in detrimentum multitudinis, statim est reuelandum, cum præponderat bonum commune in ordine charitatis, ut dictum est, bono proximi siue sit fama, siue conscientiam. Quod vero non timetur multitudinis detrimentum, tunc debet quis vtrumque custodire, scilicet bonum famam, & conscientiam. **Q**uodlibet. S. Tho. **K** scientiam,